

Täysistunto

Tiistai 9.6.2026 klo 14.01—22.39

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja verkon välityspalveluiden valvonnasta annetun lain 1 ja 17 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 82/2026 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 9/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 9/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Sieltä yleiskeskustelua. Edustaja Pitko, olkaapa hyvä.

Keskustelu

17.59 **Jenni Pitko vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esittelen valiokunnan mietinnön.

Hallituksen esityksellä toteutetaan pakkausasetuksen toimeenpanon ensimmäinen vaihe. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi asetuksen toimeenpanon kannalta keskeisistä valvovista viranomaisista ja poistettavaksi kansallisesta lainsäädännöstä pakkausasetuksen kanssa päällekkäinen sääntely. Lisäksi ehdotetaan asetuksen edellyttämää täydentävää sääntelyä, joka velvoittaa pakkausten tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän osoittamaan jätteen synnyn vähentämistä ja ehkäisemistä koskevien toimien rahoittamiseen vähimmäisosuuden määrärahoistaan.

Valiokunta toteaa, että pakkausjäteasetuksen täytäntöönpano edellyttää suorasta sovellettavuudestaan huolimatta kansallisen sääntelyn lisäämistä, ja se myös aiheuttaa toiminnanharjoittajille kustannuksia. Toisaalta jätteen määrän odotetaan vähenevän ja kierrätyksen ja uudelleenkäytön lisääntyvän, jotka ovat tärkeitä tavoitteita. Pakkausasetuksessa säädetään kaikille pakkauksille jätedirektiivin 8 ja 8 a artiklan mukainen tuottajavastuu. Tuottajavastuuvollisuus koskee noin 50 000:ta Suomeen sijoittunutta yritystä sekä satojatuhausia ulkomaille sijoittuneita yrityksiä, jotka myyvät tuotteita etäkaupalla Suomeen lopukäyttäjälle. Tuottajavastuuvelvoitteet ovat toimijoille pakottavaa lainsäädäntöä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi pakkausasetuksen toimeenpanon kannalta tarvittavat valvovat viranomaiset. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on esitetty eriäviä näkemyksiä eräiden valvontatehtävien osoittamisesta. Valiokunta pitää saamansa selvityksen perusteella kustannustehokkaana ja tarkoituksenmukaisena ratkaisuna sitä, että kunnan elintarvikevalvontaviranomainen ja Ruokavirasto ovat molemmat elintarvikekontaktimateriaalipakkauksissa käytettävän kierrätetyn muovin pitoisuutta valvovia viranomaisia. Lisäksi Tukesin tehtäväksi on tarkoituksenmukaista osoittaa muiden kuin kontaktimateriaalipakkausten kierrätetyn muovin sisällön valvonta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2026 vp

Jätelain 52 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädetään pakkausten tuottajayhteisön velvollisuudesta osoittaa enintään viisi prosenttia tuottajavastuumaksujen tuloista jätteen synnyn vähentämistä ja ehkäisemistä koskevien toimien rahoittamiseen. Valiokunta toteaa, että tällä hetkellä ei ole riittävästi tietoa mahdollisista jätteen synnyn vähentämistä ja ehkäisemistä koskevista toimituksista ja niiden kustannuksista, joten kustannustason määrittely on hankalaa. Tästä syystä hallituksen esityksessä on pidetty tarkoituksenmukaisena jättää säätämättä tarkemmasta rahoituksen määrästä tai kohteesta tässä vaiheessa. Esitys jättää siten tuottajavastuujärjestelmille ja juomapakkausten palautusjärjestelmille laajan liikkumatilan suunnitella rahoituksen määrä ja aiotut toimet.

Keskeinen uusi säännös pakkausasetuksessa koskee verkkoalustojen tarjoajia. Asetuksen 45 artiklan 4 kohdan mukaisesti verkkoalustojen tarjoajien on hankittava verkkoalustalla tuotteitaan myyviltä etämyyjiltä vakuutus, jossa se vahvistaa tarjoavansa ainoastaan sellaisia pakkauksia, joiden osalta se täyttää tuottajan vastuuta koskevat vaatimukset yhteisessä jäsenvaltiossa. Valiokunta korostaa verkkoalustoja koskevan velvoitteen merkitystä etämyyjä koskevassa tuote- ja vastuuvälvonnassa. On huomattavasti tehokkaampaa valvoa alustoja kuin jokaista yksittäistä toiseen maahan sijoittunutta etämyyjää. Ulkomaisien yritysten valvonta on erittäin vaikeaa ja työllistävää. EU:n pakkausasetus helpottaa työtä jonkin verran, koska vaatimukset yhtenevät kaikissa EU-maissa. Valiokunta pitää ulkomalaisten etämyyjien saamista hoitamaan tuottajavastuuvälvoitteen erittäin tärkeänä niin kaupan tasapuolisten kilpailuedellytysten kuin ympäristönsuojelutavoitteenkin kannalta. EU:n sääntelyn kehittämistä etämyyjä velvoittavaan suuntaan tulee aktiivisesti jatkaa.

Ympäristövaliokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esityksen ja siihen sisältyvät ensimmäisen ja toisen lakiehdotuksen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

18.03 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! EU:n uuden pakkausjäteasetuksen yhteydessä on noussut ymmärrettävä huoli suomalaisen, pantillisten juomapakkausten palautusjärjestelmän tulevaisuudesta. On tärkeää todeta selkeästi, että tämä asetusta Suomessa toimeenpaneva esitys ei ole muuttamassa pullonpalautusjärjestelmän perusrakennetta. Pantti säilyy, palauttaminen tapahtuu jatkossakin kaupoissa, ja järjestelmä toimii kuluttajan näkökulmasta, kuten tähänkin asti.

Arvoisa puhemies! Suomen lähtötilanne pakkausmateriaalien kierrättämisessä on vahva. Juomapakkausten keräys- ja kierrätysaste on kansainvälisesti erittäin korkea, ja pantillinen palautusjärjestelmä on keskeinen ja erityisen toimiva syy tähän. Järjestelmämme onnistuminen on tunnustettu, eikä nyt pyritä korjaamaan sellaista, mikä jo nyt toimii hyvin. Se, mikä tässä esityksessä korostuu, on painopisteen laajentaminen. Kierrätyksen rinnalle nostetaan entistä vahvemmin myös jätteen synnyn ehkäisy erityisesti kertakäyttöisten pakkausmuovien osalta. Tavoitteena on ohjata kohti ratkaisuja, joissa pakkausjätettä syntyy vähemmän alun perinkin. Tämä tavoite on tärkeä, jotta voimme turvata puhtaan ja hyvinvoivan ympäristön myös lapsillemme ja lastemme lapsille. Suomessakin meillä on pakkausmuoveja, joiden käyttöä voimme ohjata muihin ratkaisuihin, koska toimivan kierrätysjärjestelmän lisäksi meillä on korkeaa osaamista juuri muovia korvaavissa pakkausmateriaaleissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2026 vp

Arvoisa puhemies! Palautusjärjestelmää koskevat uudet velvoitteet on rakennettu niin, etteivät ne heikennä järjestelmän toimivuutta. Panttimaksuja ei laskettaisi mukaan pakkausten tuottajayhteisöille ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjille nyt säädettäviin uusiin jätteen synnyn ehkäisyyn kohdennettuihin rahoitusosuuksiin, eikä uudelleen käytettäviä pakkauksia rasieta samoilla maksuilla. Ympäristövaliokunta korostaa, että nämä lakimuutokset vahvistavat verkkoalustojen roolia tuottajavastuun valvonnassa, mikä parantaa erityisesti ulkomaisten etämyyjien valvontaa. Sen lisäksi valvonnan tehokkuutta, riittäviä resursseja ja EU-sääntelyn tulkinnan selkeyden merkitystä on painotettava jatkosakin. Kokonaisuudessaan esityksessä on siis kyse toimivan järjestelmän turvaamisesta ja kehittämisestä osana puhdasta siirtymää sekä tarpeettomien kertakäyttöisten pakkausmuovien vähentämisestä. Samalla se vastaa laajempaan, pitkäjänteiseen tarpeeseen vähentää ympäristökuormitusta ja turvaa kestäviä ratkaisuja myös tuleville sukupolville. Siksi tämä esitys on hyvin perusteltu ja tarpeellinen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 82/2026 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.